

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ห้องสมุดโรงเรียนจัดได้ว่าเป็นแหล่งสรรพวิทยาการของโรงเรียน เพราะรวบรวมสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ อันได้แก่ หนังสือ หนังสือพิมพ์ วารสาร จุลสาร ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ สำหรับประกอบการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน ในอันที่จะช่วยพัฒนาความเจริญงอกงามทั้งทางด้านสติปัญญาและจิตใจ อีกทั้งจะเป็นการสร้างนิสัยให้รักการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอีกด้วย เนื่องจากมีหนังสือ เป็นจำนวนมากในห้องสมุดนั้นเอง นักเรียนจึงต้องรู้จักใช้เครื่องมือสำคัญคือ บัตรรายการหนังสือ ซึ่งจะช่วยให้สามารถค้นหาหนังสือที่ต้องการได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และประหยัดเวลา บัตรรายการช่วยให้ผู้ค้นทราบว่า หนังสือ สิ่งพิมพ์ และวัสดุต่าง ๆ ที่ต้องการอ่านหรือค้นคว้ามืออยู่ในห้องสมุดหรือไม่ จัดเก็บไว้ที่ใดของห้องสมุดโดยมีตัวบัตรรายการทำหน้าที่รวบรวมรายชื่อหนังสือที่มีในห้องสมุดไว้อย่างมีระเบียบ จัดเรียงตามลำดับอักษรของชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือและหัวเรื่องของหนังสือ (Gates 1962: 51-52)

ครูบรรณารักษ์ของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลางได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่ห้องสมุดจะต้องมีบัตรรายการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่จึงได้ทำบัตรรายการครบชุดไว้ (อุทพินธุ์ จิตรราทร 2519: 45-87) แต่สภาพของบัตรรายการหนังสือมีความแตกต่างกันไปบ้างตามสภาพของห้องสมุด เช่น ห้องสมุดโรงเรียนบางแห่งมีบัตรรายการแต่ไม่ครบชุด มีหนังสือที่ชั้นแต่ไม่มีบัตรรายการ หรือมีบัตรรายการแต่ไม่มีหนังสือที่ชั้น อัตรากำลังของบุคลากรห้องสมุดบางแห่งมีไม่เพียงพอ ทำให้ไม่มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการพิมพ์บัตรรายการ ห้องสมุดโรงเรียนบางแห่งจึงยังคงมีบัตรรายการที่เป็นลายมือเขียนสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้นับเป็นอุปสรรคและมีผลต่อการใช้บัตรรายการของนักเรียน ดังนั้นประสพการณ์เกี่ยวกับบัตรรายการหนังสือในห้องสมุดของนักเรียนในแต่ละโรงเรียนจึงอาจแตกต่างกันออกไป มีทั้งโรงเรียนที่มีความสมบูรณ์และได้มาตรฐานในการทำบัตรรายการ กับโรงเรียนที่ยังไม่มีความพร้อมด้านต่าง ๆ ดังกล่าว

ห้องสมุดโรงเรียนทุกแห่งในส่วนกลางจึงได้ร่วมมือกันปฏิบัติงานและจัดทำโครงการต่าง ๆ มีการประชุมกลุ่มห้องสมุดโรงเรียนของกรมสามัญศึกษาในส่วนกลาง (กนกวรรณ ศุภกิจ 2526: 38) ซึ่งครูบรรณารักษ์ในแต่ละกลุ่มห้องสมุดโรงเรียนได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยกันแก้ไขปัญหาของห้องสมุด เช่น กลุ่มห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาของกรมสามัญศึกษา ในเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร ได้ร่วมมือกันจัดทำบัตรรายการให้แก่ห้องสมุดโรงเรียนในกลุ่มที่ผลิตบัตรรายการไม่ทัน กำหนดให้ทุกโรงเรียนในกลุ่ม เปิดสอนวิชา ท 081 การศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีบทเรียนเรื่องการใช้อัตรารายการหนังสือแทรกอยู่ด้วยและให้เน้นการสอนเรื่องการใช้อัตรารายการอีกด้วย เพื่อให้สอดคล้องไปกับการจัดทำบัตรรายการของห้องสมุดโรงเรียน หากฝ่ายวิชาการของโรงเรียนใดไม่สามารถจัดตารางสอนวิชาดังกล่าวได้ก็ให้ห้องสมุดเปิดสอนในช่วงโมงกิจกรรมการใช้ห้องสมุดหรือจัดตั้งชุมนุมห้องสมุด หรืออาจจะสอนการใช้อัตรารายการในช่วงโมงแนะแนวการเรียน การปฐมนิเทศนักเรียน เข้าใหม่ก็ได้ นอกจากนี้หน่วยศึกษานิเทศก์ฝ่ายห้องสมุดโรงเรียนก็ได้จัดโครงการศูนย์บัตรรายการ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ครูบรรณารักษ์โดยที่ห้องสมุดโรงเรียนใดประสงค์จะได้บัตรรายการสำเร็จรูปก็ให้นำบัตรเปล่าไปแลกกับบัตรรายการที่ตรงกับรายชื่อหนังสือที่มีอยู่ นอกจากนี้ศึกษานิเทศก์ก็ยังให้คำปรึกษา แนะนำแก่กลุ่มห้องสมุดโรงเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำบัตรรายการและยังรับพิมพ์บัตรรายการในราคาถูกอีกด้วย เพื่อต้องการให้ห้องสมุดโรงเรียนแต่ละแห่งมีบัตรรายการครบถ้วนสมบูรณ์ (จุฑามาศ สุวรรณโครธ 2530: สัมภาษณ์)

โดยทั่วไปครูบรรณารักษ์และผู้เกี่ยวข้องได้พยายามให้ห้องสมุดโรงเรียนมีบัตรรายการอย่างพร้อมมูล สำหรับนักเรียนได้ใช้เป็น เครื่องมือในการค้นหาหนังสือ เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานของการค้นคว้าในห้องสมุดขนาดใหญ่เมื่อมีโอกาสศึกษาในระดับสูงก็ตาม แต่ก็มีผู้พบว่าผู้ใช้บางกลุ่มไม่ได้ใช้อัตรารายการที่ห้องสมุดจัดทำไว้ เพราะจำชื่อหนังสือและชั้นวางหนังสือได้ (Ford 1973: 94) นอกจากนั้นจากประสบการณ์และการสังเกตของผู้วิจัยเองได้พบว่านักเรียนที่ต้องการค้นหาหนังสือในห้องสมุดก็มีทั้ง เดินหาหนังสือ เองตามชั้น ถ้ามครูบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ถ้ามเพื่อนนักเรียนด้วยกันหรือถ้ามักเรียนช่วยงานห้องสมุด บางคนก็ค้นหาหนังสือได้จากครูผู้สอนในรายวิชานั้น ๆ บอกหมวดหมู่หนังสือให้และก็มีนักเรียนที่สามารถใช้อัตรารายการได้ด้วยตนเอง ในด้านทัศนคติที่มีต่อการใช้อัตรารายการนั้น บ้างก็เห็นว่า

บัตรรายการมีประโยชน์และมีความสำคัญต่อการค้นหาหนังสือ แต่บางกลุ่มก็เห็นว่าการใช้บัตรรายการเป็นการเสียเวลา ไม่สะดวก ยุ่งยาก มีขั้นตอนมากมาย จึงไม่ยอมใช้บัตรรายการ ซึ่งเป็นปัญหาที่ครูบรรณารักษ์ต้องพิจารณาว่า บัตรรายการที่มีอยู่ในห้องสมุดมีการใช้มาก-น้อยเพียงใด มีการสอนให้นักเรียนมีความรู้และเห็นความสำคัญเรื่องบัตรรายการหนังสือหรือไม่

ในด้านการสอนให้ความรู้เรื่องบัตรรายการหนังสือตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ได้กำหนดให้โรงเรียนมัธยมศึกษาเปิดสอนวิชาการศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น ท 081 ซึ่งเป็นวิชาเลือกที่มุ่งให้นักเรียนรู้จักการค้นคว้าอย่างมีระเบียบ (กระทรวงศึกษาธิการ 2525: 37) วิชาดังกล่าวได้ปรับปรุงจากวิชาการใช้ห้องสมุด "ทส 011" ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 โดยวิชานี้มีการสอนเรื่องบัตรรายการหนังสือ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิธีใช้บัตรรายการทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีเนื้อหาครอบคลุมคือ ความหมายและประเภทของบัตรรายการ ส่วนต่าง ๆ ของบัตรรายการ การเรียงบัตรรายการ วิธีค้นหาบัตรรายการ การบันทึกข้อมูลที่ได้จากบัตรรายการ จุดมุ่งหมายของการสอนก็เพื่อต้องการให้นักเรียนมีความรู้และความสามารถในการใช้บัตรรายการ ส่วนวิธีการสอนนั้นนอกเหนือจากจะจัดสอนในรายวิชาการศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น ท 081 แล้ว ในการปฐมนิเทศนักเรียนใหม่ของแต่ละโรงเรียนยังมีการสอน/แนะนำให้รู้จักวิธีใช้บัตรรายการหนังสืออีกด้วย บางแห่งก็สอดแทรกลงในคู่มือการใช้ห้องสมุด ในช่วงโมงกิจกรรมการใช้ห้องสมุด หรือช่วงโมงแนะแนวการเรียน ส่วนครูผู้สอนวิชาอื่น ๆ ก็อาจจะประสานงานกับห้องสมุดโรงเรียน โดยให้ครูบรรณารักษ์สอนการใช้บัตรรายการหนังสือแก่นักเรียนตามระดับชั้นต่าง ๆ ซึ่งลักษณะของการสอนมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อฝึกหัดการใช้บัตรรายการอย่างจริงจัง สำหรับครูผู้สอนวิชาการศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น ท 081 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลางในปัจจุบัน บางโรงเรียนกำหนดให้ครูภาษาไทยเป็นผู้สอน บางโรงเรียนก็ให้ครูบรรณารักษ์เป็นผู้สอนและก็มีบ้างที่ให้ทั้งครูภาษาไทยและครูบรรณารักษ์เป็นผู้สอนร่วมกัน (กุสุมา สิริ 2528: 40) ซึ่งความรู้และความเข้าใจเรื่องบัตรรายการที่นักเรียนได้รับจากการเรียนวิชานี้ อาจจะส่งผลถึงการใช้บัตรรายการและทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการใช้บัตรรายการหนังสือในห้องสมุดด้วย จากการวิจัยพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของวิทยาลัยเอกชน 6 แห่ง ทั้งที่เคยและไม่เคยผ่านการเรียนวิชาการใช้ห้องสมุด "ทส 011" ยังขาดทักษะการใช้บัตรรายการ (วรางคณา อินทรพิรุวัฒน์ 2527: 92-97) เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Paterson (1979: 376-377)

พบว่าผลสัมฤทธิ์ในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐนิวยอร์กวิทยาเขต
คอร์ตแลนด์ (The State University of New York, Collegiate Cortland)
มีประสบการณ์ในการใช้ห้องสมุดจากโรงเรียน เดิมบ้างแต่ส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจความแตกต่าง
ระหว่างบัตรเรื่อง บัตรชื่อ เรื่องและเลข เรียกหนังสือ การสอนเรื่องบัตรรายการหนังสือจึงมี
บทบาทต่อความรู้ความ เข้าใจและการใช้บัตรของนักเรียนประการหนึ่งด้วย

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าห้องสมุดโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องได้พยายามจัดทำบัตรรายการ
หนังสือ ตลอดจนได้จัดให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการใช้บัตรรายการด้วยวิธีและลักษณะต่าง ๆ
เพื่อให้สามารถใช้บัตรรายการ เป็นเครื่องมือสำคัญในการค้นหาหนังสือที่ต้องการได้ ผู้วิจัยจึง
สนใจศึกษาเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และการใช้บัตรรายการหนังสือของนักเรียนปีที่ 6 เขต
พระโขนง และต้องการที่จะศึกษาว่านักเรียนมีความรู้เรื่องบัตรรายการในระดับใด มีทักษะ
และการใช้บัตรรายการหนังสืออย่างไร อีกทั้งความรู้เรื่องบัตรรายการและทักษะต่อบัตรรายการ
จะมีส่วนสัมพันธ์กับการใช้บัตรรายการหนังสือหรือไม่ ซึ่งนักเรียนกลุ่มดังกล่าวมีความรู้เรื่อง
บัตรรายการและประสบการณ์การใช้บัตรรายการโดยมีครูบรรณารักษ์ เป็นผู้สอน เหมือนกันอีกทั้ง
เป็นกลุ่มนักเรียนที่มีห้องสมุดได้มาตรฐาน มีบัตรรายการหนังสือที่มีสภาพค่อนข้างสมบูรณ์ด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเรื่องความรู้ ทักษะ และการใช้บัตรรายการหนังสือในห้องสมุด
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาลในเขตพระโขนง
2. เพื่อหาความสัมพันธ์ของความรู้ ทักษะและการใช้บัตรรายการหนังสือของ
นักเรียน

สมมุติฐานของการวิจัย

ความรู้ ทักษะ และการใช้บัตรรายการหนังสือของนักเรียนจะมีความสัมพันธ์กัน
โดยนักเรียนที่มีความรู้เรื่องบัตรรายการหนังสือในระดับ "มาก" และมีทักษะที่ดีต่อการ
ใช้บัตรรายการ จะใช้บัตรรายการเป็นประจำ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาและหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะคิด และการใช้บัตรรายการหนังสือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งชายและหญิงของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร โดยเลือกโรงเรียนรัฐบาลที่เปิดสอนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 8 โรงเรียน จากจำนวนทั้งหมด 9 โรงเรียน ส่วนอีก 1 โรงเรียนไม่ได้เลือกเนื่องจากเปิดสอนถึงแค่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เท่านั้น และการเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรเพื่อการวิจัยคือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2530 จำนวน 330 คน จากจำนวน 2,562 คน คิดเป็นร้อยละ 13 โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่ายคือ นำรายชื่อของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของแต่ละโรงเรียนมา แล้วจับฉลาก เพื่อเลือกตัวอย่างประชากรของโรงเรียนนั้น ๆ ตามจำนวนที่ต้องการ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบทดสอบและแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มี 4 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว
- ตอนที่ 2 ความรู้เรื่องบัตรรายการหนังสือ
- ตอนที่ 3 ทักษะคิดต่อการใช้บัตรรายการหนังสือ
- ตอนที่ 4 การใช้บัตรรายการหนังสือ

แบบทดสอบและแบบสอบถามจะนำไปทดลองใช้เพื่อหาความเที่ยงโดยนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งชายและหญิง โรงเรียนบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน

- 2. การเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจะเป็นผู้นำแบบสอบถามไปชี้แจงและเก็บข้อมูลด้วยตนเอง
- 3. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ใช้สถิติต่าง ๆ เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลคือ
 - การหาค่าร้อยละ (percentage)
 - การหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmatic mean)

การหาค่าความ เบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ เพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบความรู้ เรื่องบัตรรายการ ทศนคติต่อการใช้บัตรรายการและการใช้บัตรรายการหนังสือ เพื่อการค้นคว้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. ทำให้ทราบความสัมพันธ์ของความรู้ ทศนคติและการใช้บัตรรายการหนังสือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
3. เป็นแนวทางให้ครูบรรณารักษ์และผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปปรับปรุง เนื้อหา การสอนเรื่องบัตรรายการหนังสือ ตลอดจนการจัดทำบัตรรายการให้เหมาะสมกับการใช้ของนักเรียน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ทั้งชายและหญิงจากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร

ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร หมายถึง ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา 8 โรงเรียน คือ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ โรงเรียนปทุมคงคา โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง โรงเรียนราชดำริ โรงเรียนศรีพฤฒา โรงเรียนวชิรธรรมสาธิต และโรงเรียนสายน้ำผึ้ง

บัตรรายการ หมายถึง บัตรที่บันทึกรายการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหนังสือแต่ละเล่ม ได้แก่ ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง ครั้งที่พิมพ์ สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ จำนวนหน้า ภาพประกอบ เลขเรียกหนังสือ และจัดเรียงไว้ตามลำดับตัวอักษรในลิ้นชักของตู้บัตรรายการ สำหรับผู้ใช้ค้นหาหนังสือได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

การใช้บัตรรายการ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการนำความรู้ ความเข้าใจเรื่องบัตรรายการหนังสือไปใช้แก้ปัญหา เพื่อการค้นคว้าได้อย่างเหมาะสม

ความรู้ หมายถึง ข้อเท็จจริง ประสบการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับบัตรรายการหนังสือที่บุคคลได้รับและสามารถแสดงออกเป็นความจำ ความเข้าใจ เรื่องบัตรรายการหนังสือ

ทัศนคติ หมายถึง ความเชื่อหรือความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อบัตรรายการหนังสือโดยมีพื้นฐานของทัศนคติจากความรู้ เรื่องบัตรรายการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเรื่องบัตรรายการพบว่า มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการใช้บัตรรายการอย่างต่อเนื่องตลอดมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศสหรัฐอเมริกา งานวิจัยเท่าที่พบส่วนใหญ่มักจะเป็นงานวิจัยในระดับอุดมศึกษา เสียมากกว่า งานวิจัยในระดับโรงเรียนยังมีอยู่น้อยและค่อนข้างจำกัด อย่างไรก็ตามก็จะกล่าวถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

งานวิจัยในต่างประเทศ

ผลการวิจัยในต่างประเทศที่เน้นศึกษาถึงการใช้อัตรารายการและเรื่องบัตรรายการพบว่า มีทั้งสอดคล้องและขัดแย้งกัน เช่นบ้างก็พบว่าผู้ใช้ที่ประสบความสำเร็จในการค้นหาหนังสือ มักจะเป็นผู้ใช้บัตรรายการ บ้างก็เห็นว่าการใช้บัตรรายการเป็นเครื่องมือชั้นนำในการค้นหาหนังสือที่ต้องการได้อย่างดี แต่ในขณะเดียวกันงานวิจัยบางเรื่องก็พบว่าผู้ใช้ห้องสมุดชอบค้นหาหนังสือ และสิ่งพิมพ์เองตามชั้นมากกว่าการใช้บัตรรายการไม่ว่าจะเป็นบัตรรายการประเภทใดคือบัตรผู้แต่ง บัตรชื่อเรื่อง บัตรเรื่องหรือบัตรเพิ่มเติม ๆ ก็ตาม ตลอดจนทัศนคติเกี่ยวกับบัตรรายการของผู้ใช้ก็แตกต่างกันออกไปด้วย งานวิจัยในระดับอุดมศึกษาที่พบ เช่น Lipetz (1972: 135) ได้ศึกษาถึงการใช้อัตรารายการในห้องสมุดมหาวิทยาลัย Yale ใน ค.ศ. 1967-1969 พบว่าผู้ใช้บัตรผู้แต่งมากที่สุดคือร้อยละ 62 รองลงมาคือผู้ใช้บัตรชื่อเรื่อง ร้อยละ 28.5 ใช้บัตรเรื่องร้อยละ 15

Montaque (1967: 118 quoted in Palmer 1972: 20-48) ได้สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับการใช้อัตรารายการของผู้ใช้ห้องสมุดในสหรัฐอเมริกา ระหว่างปี ค.ศ. 1949-1965 พบว่า ผู้ใช้บัตรผู้แต่งร้อยละ 93 ใช้บัตรชื่อเรื่องร้อยละ 39.3 ใช้บัตรเรื่องร้อยละ 17.5 นอกจากนี้ยังพบอีกว่าบัตรรายการที่เรียงตามประเภทของบัตร (divided catalog) ผู้ใช้สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงกว่าการจัดเรียงแบบพจนานุกรม (dictionary catalog)

Palmer (1972: 43-44) ได้ศึกษาถึงความต้องการเกี่ยวกับการใช้บัตรรายการในห้องสมุดมหาวิทยาลัย พบว่านักศึกษาใช้บัตรรายการมากกว่าอาจารย์และเห็นว่าการจัดเรียงบัตรรายการแบบแยกตู้ตามประเภทของบัตรจะมีประสิทธิภาพมากกว่า

อนึ่ง Montaque ยังได้วิเคราะห์งานวิจัยการใช้บัตรรายการอีก 16 เรื่อง ที่จัดทำในสหรัฐอเมริกา และพบว่าในเรื่องการค้นหาค้นหาบัตรรายการผู้ใช้นักจะใช้บัตรผู้แต่ง รองลงมาคือบัตรชื่อเรื่อง ส่วนการค้นบัตรเรื่องจะมีอัตราใกล้เคียงกับการค้นจากชื่อผู้แต่งและบัตรชื่อเรื่อง นอกจากนั้น Lipetz ยังพบอีกว่ากลุ่มผู้ใช้บัตรรายการเห็นว่ารายการผู้แต่ง ชื่อเรื่องและหัวเรื่องจะมีคุณค่าอย่างมากต่อการค้นหาเอกสาร ส่วนความล้มเหลวในการใช้บัตรรายการผู้ใช้ให้เหตุผลว่าสิ่งพิมพ์ที่ต้องการห้องสมุดไม่ได้ทำบัตรรายการไว้ หรือมีบัตรรายการแต่ไม่มีหนังสือ (Lipetz 1972: 131)

ใน ค.ศ. 1971 โรงเรียนบรรณารักษศาสตร์หลายแห่งในสหราชอาณาจักรได้ร่วมกันสำรวจการใช้บัตรรายการของผู้ใช้ห้องสมุดประเภทต่าง ๆ รวม 39 แห่ง พบว่า

1. ผู้ใช้ห้องสมุดในมหาวิทยาลัยใช้บัตรรายการมากกว่าผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนและจะใช้บัตรรายการอย่างมากถ้าได้มีการเรียนรู้ถึงวิธีใช้
2. ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนไม่ใช้บัตรรายการเพราะไม่เคยเรียนรู้ถึงวิธีใช้ ไม่มีเวลาใช้ ไม่รู้จักบัตรรายการมาก่อน ไม่ทราบว่าบัตรรายการคืออะไร คิดว่ามีไว้สำหรับบรรณารักษ์เท่านั้นและที่สำคัญคือ ผู้ใช้คิดว่าสามารถหาสิ่งที่ต้องการได้โดยไม่ต้องใช้บัตรรายการ หากหาไม่พบก็ขอความช่วยเหลือจากบรรณารักษ์ได้ (Malby and Sweeny 1972: 189)

งานวิจัยของ Perrine (1967: 116-118) ศึกษาการใช้บัตรรายการของผู้ใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 11 แห่ง โดยบรรณารักษ์ของห้องสมุดแต่ละแห่งเป็นผู้สังเกตสรุปได้ว่า ผู้ใช้มีอุปสรรคในการใช้บัตรรายการเกี่ยวกับหัวเรื่อง การจัดเรียงบัตร การขาดรายการโยง การเพิ่มชื่อเรื่องย่อ ขาดข้อมูลทางบรรณานุกรม ความไม่แน่นอนในการลงรายการ เลขหมู่ไม่ถูกต้อง บัตรหายไปจากตู้ มีบัตรรายการแต่ไม่มีหนังสือ ต่อมาในปี 1972 Kirk (1972: 13-26) ได้ศึกษาการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัย Leicester พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่เคยใช้และมีประสบการณ์จากห้องสมุดโรงเรียนมาก่อน แต่ยังคงขาดประสบการณ์ในการใช้บัตรรายการถึง 1 ใน 3 ของนักศึกษา ส่วนผู้ที่เคยใช้บัตรรายการก็ยังมีปัญหาเรื่องขั้นตอน

การใช้เช่นกัน Kirk ยังพบอีกว่าผู้ที่เคยใช้ห้องสมุดโรงเรียนมีเพียงร้อยละ 22 เท่านั้น
 ที่ใช้บัตรรายการ Kirk ยังได้แสดงความเห็นว่าการที่ผู้ใช้ห้องสมุดโรงเรียนใช้บัตรรายการ
 น้อยมาก เป็นผลมาจากบรรณารักษ์ขาดความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการสอนวิธีใช้ นักเรียนจึงชอบ
 ที่จะเดินหาหนังสือเองตามชั้นด้วยความเคยชิน ซึ่งวิธีดังกล่าวจะนำไปใช้ค้นหนังสือในห้องสมุด
 มหาวิทยาลัยย่อมไม่ได้ผล

Strain (1979: 1446-1448) สำรวจการใช้ห้องสมุดของวิศวกรในเมือง
 McClean รัฐ Virginia ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าวิศวกรในอัตราส่วน 3 : 1
 เห็นว่าบัตรรายการมีประโยชน์มาก แต่ก็มีบางส่วนนิยมที่จะเลือกหาหนังสือจากชั้นเองมากกว่า
 ที่จะใช้บัตรรายการเป็นเครื่องมือช่วยค้น ส่วนผู้ที่ใช้บัตรรายการบางคนต้องการให้ห้องสมุด
 ทำบัตรโยงมาก ๆ ขึ้นกว่าเดิม

Pangannaya (1982: 8-14) ศึกษาการใช้บัตรรายการของนักศึกษามหาวิทยาลัย
 Mysore โดยสุ่มตัวอย่างร้อยละ 10 ของสมาชิกห้องสมุดทั้งหมด ผลจากการวิจัยคือนักศึกษาระดับ
 ประกาศนียบัตรชั้นสูงใช้บัตรรายการน้อยมาก ส่วนใหญ่เห็นว่าบัตรรายการไม่ช่วยตอบคำถาม
 อะไรมากนัก พวกเขาสามารถหาคำตอบที่ต้องการได้โดยไม่ต้องใช้บัตรรายการและพึงพอใจมาก
 ที่จะไปหาสิ่งพิมพ์ตามชั้น เก็บสิ่งพิมพ์นั้น ๆ บางคนก็เห็นว่าบัตรรายการยุ่งยากเกินไปที่จะใช้
 แม้ว่าบัตรรายการจะเป็น เครื่องอำนวยความสะดวกนำผู้ใช้ไปยังชั้นหนังสือก็ตาม ส่วนงานวิจัย
 ในระดับโรงเรียนพบว่า ผู้ใช้ชอบที่จะไปหาหนังสือที่ชั้นเองมากกว่าเพราะผู้ใช้จำชื่อหนังสือและ
 จำชั้นหนังสือได้ (Ford 1973: 94) ผลการวิจัยของ Garton (1977: 138) พบว่า
 นักเรียนชั้นมัธยมต้นและตอนปลายจะเดินหาหนังสือเองตามชั้นมากกว่าที่จะใช้บัตรรายการ
 เพราะว่ารายการต่าง ๆ ในบัตรนักเรียนไม่ค่อยจะรู้เรื่องเท่าใด เช่น เลขเรียกหนังสือมีไว้
 ทำไม นักเรียนไม่กล้าถามบรรณารักษ์เพราะบรรณารักษ์ไม่ค่อยว่าง Ford แนะนำว่า
 บรรณารักษ์จะมีบทบาทอย่างมากต่อการใช้บัตรรายการของผู้ใช้ บริการของห้องสมุดจะไม่ประสบ
 ผลสำเร็จหากบรรณารักษ์ไม่รู้ถึงการใช้บัตรรายการอย่างเพียงพอและยังไม่กระตือรือร้นที่จะหา
 สาเหตุอีกด้วย Paterson (1979: 376-377) ยังสรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ในการใช้ห้องสมุดของ
 นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐ New York วิทยาเขต Cortland มีประสบการณ์
 ในการใช้ห้องสมุดจากโรงเรียนเดิมอยู่บ้าง แต่ส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจความแตกต่างระหว่าง
 บัตรเรื่อง บัตรชื่อเรื่องและ เลขเรียกหนังสือในบัตรรายการ

Flashman (1978: 2600-A) ศึกษาการใช้บัตรรายการของนักเรียนระดับ 10-12 ในศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียน พบว่านักเรียนใช้บัตรเรื่องมากที่สุด รองลงไปที่บัตรชื่อเรื่อง และบัตรผู้แต่ง นักเรียนส่วนใหญ่ประสบความสำเร็จในการค้นหาหนังสือที่ต้องการ นอกจากนั้น Ford (1973: 84) ยังพบอีกว่านักเรียนที่ใช้ห้องสมุดประชาชนเป็นประจำจะใช้บัตรรายการมากกว่านักเรียนคนอื่น ๆ และจะไม่มีปัญหาในการใช้บัตรรายการของห้องสมุดระดับมหาวิทยาลัยอีกด้วย

จากสรุปรงานวิจัยในต่างประเทศดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าผลวิจัยการใช้บัตรรายการ มีความสอดคล้องตอกันทั้งระดับนักศึกษา นักเรียนและประชาชน กล่าวคือนักศึกษาระดับอุดมศึกษา นิยมใช้บัตรผู้แต่งมากที่สุด รองลงไปได้แก่บัตรชื่อเรื่องและบัตรเรื่อง (Lipetz 1972: 20-48; Montague 1967: 118) ส่วนระดับนักเรียนกลับนิยมใช้บัตรเรื่องมากที่สุด รองลงไปที่บัตรชื่อเรื่องและบัตรผู้แต่ง (Flashman 1978: 2600-A) นักเรียนที่มีประสบการณ์การใช้บัตรรายการในโรงเรียนจะใช้บัตรรายการในมหาวิทยาลัยเพื่อการค้นคว้าอย่างไม่มีปัญหาอีกด้วย (Ford 1973: 94) นอกจากนี้ยังกล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับการใช้บัตรรายการคือ มีนักศึกษาที่ประสบอุปสรรคในการใช้บัตรรายการ เนื่องจากการเรียงบัตรและข้อมูลในบัตรรายการยังไม่สมบูรณ์ อีกทั้งไม่ประสบความสำเร็จในการค้นหาสิ่งพิมพ์ที่ต้องการ (Perrine 1967: 116-118; Kirk 1972: 13-26) ส่วนนักเรียนที่ไม่ชอบใช้บัตรรายการก็จะเดินหาหนังสือเองตามชั้น เพราะจำชั้นและจำชื่อหนังสือได้ (Strain 1973: 1446-1448; Ford 1973: 94; Garton 1977: 138) และก็ยังมีส่วนที่ไม่เข้าใจและยังสับสนอยู่ระหว่างบัตรผู้แต่ง บัตรชื่อเรื่อง บัตรหัวเรื่อง (Paterson 1979: 376-377)

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยในประเทศเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับบัตรรายการมีอยู่น้อยมากไม่กว้างขวางเหมือนในต่างประเทศ แม้ว่าจะมีงานวิจัยในระดับมหาวิทยาลัยอยู่บ้างแต่ก็จำกัด ในเรื่องรูปแบบวิธีการและการศึกษาการวิจัยก็ไม่ต่อเนื่องกันด้วย ส่วนงานวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับการใช้บัตรรายการในระดับโรงเรียนจนถึงปัจจุบันยังไม่มีการศึกษาวิจัยกันเลย งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้บัตรรายการในประเทศไทยเริ่มเมื่อ พ.ศ. 2515 เป็นครั้งแรก คืองานวิจัยของ ชมภู ไซติจริยะ แม้กระทั่งจนถึงปัจจุบันก็ยังมีค่อนข้างน้อยอยู่นั่นเอง ส่วนการศึกษาเรื่องการใช้บัตรรายการซึ่งแทรกอยู่ในการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดก็พอจะมีอยู่บ้างเหมือนกัน ดังจะได้กล่าวต่อไปนี้

ชญ โขติจริยะ (2515) ศึกษาการใช้บัตรรายการของนิสิตปริญญาตรีและปริญญาโทของวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร พบว่า นิสิตและนักศึกษาใช้บัตรรายการเพื่อค้นหาหนังสือ ตำรา หนังสืออ่านประกอบและหนังสือสำหรับเขียนรายงานจากชั้นเรียน ส่วนการใช้รายการต่าง ๆ ในบัตรรายการนั้น พบว่า ผู้ใช้ส่วนมากใช้เฉพาะ เลขเรียกหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือและหัวเรื่อง

ปัญหาที่พบคือการหาหนังสือบนชั้น หาได้ช้าเนื่องจากบนชั้นมี เลข เรียกหนังสือซ้ำกันหลายเล่ม ผู้ใช้ยังเห็นว่าควรให้ความรู้เรื่องวิธีการค้นหาหัวเรื่อง ต้องการให้ห้องสมุดจัดทำคู่มือการใช้บัตรรายการ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ประโยชน์อีกด้วย งานวิจัยที่สอดคล้องกับชญ โขติจริยะ คือ ศรีสุดา มุญชัย (2527) ได้ศึกษาการใช้บัตรรายการของนักศึกษาระดับปริญญาตรีและอาจารย์ซึ่งเป็นผู้ใช้หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่านักศึกษาใช้บัตรรายการเพื่อค้นหาเอกสารสำหรับเขียนรายงานที่ได้รับมอบหมายจากชั้นเรียน ส่วนอาจารย์ใช้บัตรรายการเพื่อค้นหาเอกสารทำการวิจัยและเพื่อเตรียมตัวสอนในวิชาต่าง ๆ สำหรับการใช้รายการต่าง ๆ ในบัตรรายการ พบว่ารายการที่ผู้ใช้มากที่สุดคือ เลขเรียกหนังสือ หัวเรื่อง ชื่อผู้แต่ง แนวสืบค้น และชื่อเรื่อง สำหรับปัญหาที่ผู้ใช้ประสบมากที่สุดคือ มีบัตรรายการแต่ไม่มีหนังสือบนชั้นซึ่งเพชรสมร เพ็ญเพียร (2521) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การบริหารงานด้านเทคนิคของห้องสมุดวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร" พบว่าการจัดหมู่และทำบัตรรายการไม่ทันเนื่องจากขาดบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านนี้ทำให้มีบัตรรายการไม่เพียงพอ ใช้ค้นคว้าหาสิ่งพิมพ์ไม่ได้ตามวัตถุประสงค์ นอกจากนั้น ศรีสุดา มุญชัย ยังพบอีกว่าผู้ใช้ต้องการให้ห้องสมุดทำบัตรเรื่องที่มีหัวเรื่องย่อย เพื่อจะช่วยให้ค้นหาหนังสือที่ต้องการได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

นงเยาว์ ศรีทรมสุข (2527) ได้ศึกษาการใช้บัตรรายการของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตธนบุรี เมื่อ พ.ศ.2526 พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 77.59 ใช้บัตรรายการเป็นเครื่องมือในการค้นหาเอกสารและสิ่งพิมพ์ที่ต้องการ ส่วนที่ไม่ใช้บัตรรายการมีเพียงร้อยละ 22.41 โดยให้เหตุผลที่ไม่ใช้บัตรเพราะว่าทราบแหล่งที่เก็บสิ่งพิมพ์แล้ว และนักศึกษาบางคนคิดว่าคู่มือที่ตัวเล่มหนังสือจะเข้าใจง่ายกว่าคู่มือบัตรรายการ ในด้านประเภทของบัตรรายการที่ใช้พบว่า นักศึกษาใช้บัตรเรื่องมากที่สุด ส่วนการใช้รายการต่าง ๆ ในบัตรรายการที่ใช้นั้นมีเพียง 4 รายการคือ รายการเลขเรียกหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง

หัวเรื่อง รายการที่ไม่ใช่เลยคือ รายการซื้อบรรณาธิการ ซื่อนิติบุคคลที่รับผิดชอบในการพิมพ์ และปิลิชสิทธิ์

การศึกษาเกี่ยวกับการใช้บัตรรายการของ จงกลณี ปลื้มสำราญ (2528) ได้ทำการศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับการบริการและตอบคำถามช่วยการค้นคว้าในห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง พบว่าครูและนักเรียนชอบค้นหาหนังสือบนชั้นด้วยตนเองมากกว่าโดยไม่ใช่บัตรรายการหรือครรชนีวารสารทั้ง ๆ ที่นักเรียนได้ผ่านการเรียนวิชาการใช้ห้องสมุดมาแล้ว ส่วน พิมพา อินแบน (2528) พบว่าผู้ใช้ร้อยละ 90.2 ประสบความสำเร็จในการค้นพบหนังสือที่ต้องการ ส่วนวัตถุประสงค์ในการใช้หนังสือที่ค้นพบนั้นส่วนใหญ่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 ต้องการใช้ประกอบการเรียนมากที่สุด ยกเว้นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ต้องการใช้หนังสือเพื่อทำรายงาน

สาเหตุของความล้มเหลวในการค้นหาหนังสือที่ต้องการใช้ปรากฏว่า ส่วนใหญ่เกิดจากการปฏิบัติงานของห้องสมุดมากกว่าเกิดจากตัวผู้ใช้ เช่น หนังสือถูกยืมออกไปใช้นอกห้องสมุด ไม่มีหนังสือที่ชั้น วางเรียงบนชั้นผิดที่ หนังสือหาย ส่วนสาเหตุที่เกิดจากตัวผู้ใช้ได้แก่ ผู้ใช้ จดรายละเอียดของหนังสือที่ต้องการค้นผิดพลาดและไม่สมบูรณ์ เช่น จด.เลข เรียกหนังสือขาด ตัวเลข หรือตัวอักษรบางตัวไป ผู้ใช้ไม่เข้าใจวิธีการเรียงหนังสือบนชั้น อย่างไรก็ตามวิธีการที่มีผู้นิยมใช้มากที่สุดคือ ค้นหาหนังสือโดยใช้บัตรรายการซึ่งค้นจากบัตรชื่อเรื่อง แต่สำหรับสาเหตุที่ผู้ใช้ไม่นิยมใช้บัตรรายการนั้นส่วนใหญ่เนื่องมาจากไม่ทราบวิธีใช้บัตรรายการซึ่งได้แก่นักศึกษาปีที่ 1 (พิมพา อินแบน 2528 : 76-82)

นอกจากงานวิจัยที่ศึกษาการใช้บัตรรายการโดยตรงแล้ว ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการอ่านและการใช้ห้องสมุด ซึ่งศึกษาการใช้บัตรรายการแทรกในบางส่วน เช่น งานวิจัยของ ทศนา หาญพล (2520) ศึกษาการใช้บริการห้องสมุดของอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่าผู้ใช้ที่เป็นอาจารย์ใช้วิธีเลือกหาหนังสือโดยดูจากหัวเรื่องที่ต้องการเป็นจำนวนสูงสุด รองลงมาคือเลือกจากชื่อผู้แต่ง เช่นเดียวกับนักศึกษาซึ่งเลือกหนังสือโดยดูจากหัวเรื่องที่ต้องการเป็นจำนวนสูงสุด รองลงมาเลือกจากชื่อหนังสือ พลวิทย์ รองสวัสดิ์ (2520) ศึกษาความสนใจในการอ่านและการใช้ห้องสมุดคณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ นักศึกษาจำนวนมากค้นหาหนังสือที่ต้องการโดยวิธีเดินดูตามชั้นหนังสือ รองลงมาคือค้นจากบัตรรายการ

และถามเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ละอองกาญจน์ สุริชัยพาณิชย์ (2520) ได้ศึกษาริการห้องสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ให้แก่นักศึกษา พบว่าผู้ใช้ใช้วิธีเดินดูหนังสือตามชั้น ถามเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ได้รับคำแนะนำจากอาจารย์และเพื่อน ดูจากคู่มือการใช้ห้องสมุด ต่อมาในปี พ.ศ. 2522 จิฤติ บึงตระกูล (2522) สำรวจความต้องการในการใช้ห้องสมุดของนิสิต นักศึกษาระดับปริญญาตรีคณะวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย พบว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ใช้บัตรรายการเป็นครั้งคราว และวิธีที่ใช้บัตรรายการส่วนมากใช้โดยค้นจากชื่อหนังสือ รองลงมาคือชื่อผู้แต่งและหัวเรื่อง นอกจากนี้ยังได้ชี้ถึงสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาไม่ค่อยใช้บัตรรายการว่า นักศึกษาไม่เข้าใจข้อความหรือตัวเลขที่เป็นรายละเอียดในบัตรรายการ วนิดา จินตนาอนุรักษ์ (2523) ศึกษาถึงปัญหาการใช้บริการห้องสมุดกลาง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่าบัตรรายการสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่นักศึกษาได้อย่างมากในการค้นหาวัสดุห้องสมุด แต่ก็พบว่านักศึกษาสามารถค้นหาสิ่งที่ต้องการได้เป็นบางครั้งเท่านั้น ซึ่งทำให้เป็นสิ่งที่น่าสงสัยว่านักศึกษาใช้บัตรรายการถูกต้องหรือไม่ เพราะโดยปกติแล้วนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เข้าใจการใช้บัตรรายการ มักเปิดหาบัตรรายการแบบสุ่มไปสุ่มมา โดยเฉพาะบัตรเรื่องและบัตรชื่อ เรื่องซึ่งนักศึกษามีความเข้าใจสับสนกันตลอดเวลา

จากสรุปรงานวิจัยในประเทศข้างต้นเห็นได้ว่า งานวิจัยทั้งหมดจะมีแต่ในระดับมหาวิทยาลัยเท่านั้นและที่สอดคล้องกันก็คือ นักศึกษาใช้บัตรรายการเพื่อค้นหาหนังสือโดยใช้รายการ เลข เรียกหนังสือ ใช้บัตรผู้แต่ง บัตรชื่อเรื่องและบัตรเรื่องมากตามลำดับ (ชมภู โชติจรรย์: 2515, ศรีสุตา บุญชัย: 2527, นางเยาว์ ศรีพรหมสุข: 2527, พิมพา อินแบน: 2528) ส่วนงานวิจัยที่ขัดแย้ง พบว่าผู้ใช้เดินหาหนังสือเองตามชั้นไม่ชอบใช้บัตรรายการ (จงกลณี ปลื้มสำราญ: 2528, พลิวัดย์ รองสวัสดิ์: 2525, ละอองกาญจน์ สุริชัยพาณิชย์: 2520) และก็มีบ้างที่นักศึกษาไม่ชอบใช้บัตรรายการ สาเหตุจากไม่มีความเข้าใจเรื่องบัตรรายการ (จิฤติ บึงตระกูล: 2522, วนิดา จินตนาอนุรักษ์: 2523)

จากปริทัศน์งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวกับการใช้บัตรรายการ จะเห็นได้ว่าในต่างประเทศมีงานวิจัยติดต่อกันมาอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา มีการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ทั้งที่เป็นโครงการขนาดใหญ่ที่มีขอบเขตกว้างขวางและโครงการขนาดเล็กทั้งระดับปริญญาตรี-โทและปริญญาเอก (ศรีพันธุ์ พิพัฒน์พันธุ์ 2528: 24) และเป็นการศึกษาเกี่ยวกับบัตรรายการที่เป็นอยู่ให้มีประสิทธิภาพ ส่วนงานวิจัยในประเทศมีอยู่น้อยมาก

ไม่กว้างขวางและไม่ต่อเนื่องกัน อีกทั้ง เป็นงานวิจัยในระดับอุดมศึกษาทั้งหมดอีกด้วยกล่าวคือ เป็นการศึกษาการใช้บัตรรายการในระดับอุดมศึกษา เสียเป็นส่วนใหญ่ การศึกษาในระดับโรงเรียน ก็มีบ้างแต่มีน้อยมาก ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ซึ่ง เป็นการศึกษาถึงความรู้ ทักษะและการใช้บัตรรายการ หนังสือของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร จึงน่าจะเป็นงานวิจัย ที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนางานด้านบัตรรายการในโรงเรียน เพราะเป็นครั้งแรกที่มีการศึกษาในด้านพฤติกรรมการใช้บัตรรายการของนักเรียนในโรงเรียน